

Ve sbírce Muzea hl. m. Prahy se nacházejí tři díla málo známého malíře, přesto ve své době velmi populárního, který patřil mezi současníky Alfonse Muchy, Luďka Marolda apod. Obrazy jsou studijního charakteru, skici, malby olejem na plátně, *Poloakt ženy* z r. 1908, *Studie sedícího starce* ze stejné doby a *Poloakt klečícího starce se sepjatýma rukama* (sv. Jeroným?). Tyto studie pocházejí z Doubkova mnichovského uměleckého školení. Patří sice mezi studijní malby, přesto jsou dokladem umělcovy dovednosti.

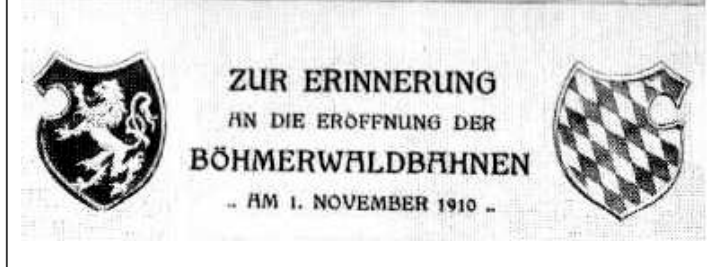
Doubek nepatřil mezi umělce objevené novým stylem, byl spíše představitelem konzervativního směru, prověřeného realistickou malbou 19. století. Věnoval se studiu starých mistrů a snažil se především dbát na řemeslnou zručnost a solidnost. Ve své době patřil k uznávaným a talentovaným umělcům. Dobovým znalcům umění byl znám, zmiňuje se o něm r. 1908 F. X. Harlas v *Malířství*, který jeho tvorbu chválí a hovoří o něm jako o výborném malíři žánrů a figurálních kompozic. Bohužel dnes je již Doubek zcela zapomenutým malířem. Jeho díla nejsou vystavena v galeriích, jsou většinou v soukromém majetku. Maloval převážně náboženské obrazy, řada z nich zdobí české a pražské kostely. Byl také výborným portrétistou. Nevyhýbal se ani historické malbě a žánrům. Zajímal se o ilustraci, ve které obzvláště vynikl.

Životní začátky jsou velice prosté. František Bohumil Doubek se narodil 20. března 1865 v Českých Budějovicích v Plachého ulici jako syn chudého ševce, rodáka z Ledče nad Sázavou, místa, které proslulo výrobou obuvi, dříve vyráběné ručně, později v továrnách. Jeho matka byla Kateřina Kohoutová, dcera kováře z Hoslovic

u Volyně. Jeho narození bylo zaznamenáno v knize křtů, kde je uvedeno, že je katolického vyznání a české národnosti. Rodina žila v domě č. p. 197 v Českých Budějovicích. Na jeho původu je zajímavé, že jeho babička, Anna Ulliková, pocházela z rodiny významného českého krajináře doby romantismu Hugo Ullika.

Mladý Doubek vychodil pět tříd obecné školy v letech 1872/73 -1877/8, dále pokračoval v německé chlapecké škole. Zde se naučil disciplíně, mravům a pilnosti. Nejvíce ho zaujal katechismus a dějiny, ke kterým se později ve svých dílech vracel. Ve škole byl hodnocen jako dobrý žák, měl nedostatky v němčině, které si později zlepšil. Pokračoval pak v českých třídách. Snažil se jako jedenáctiletý chlapec kreslit, byl velmi nadaný. V patnácti letech odchází do Prahy, a zde patří k nejmladším žákům na kreslířské škole. Navštěvoval v letech 1879 - 1880 nejdříve kreslířskou školu Regniérovu.

Od roku 1880 se nechal zapsat na Akademii a stal se žákem tehdejšího rektora Antonína Lhoty. Doubek dále pokračoval pod vedením mnichovského absolventa, malíře Františka Sequense, profesora historické a náboženské malby. Třetím profesorem byl český malíř František Čermák, který byl žákem Rubena a Tkadlíka. V prvním roce na Akademii absolvoval Doubek elementární třídu pod vedením Čermákovým. Ve druhém a třetím roce navštěvoval Doubek sál antiky, čtvrtý rok malířský sál, kde studoval malbu. Doubek v době studií bydlel v Praze na Vinohradech v č. p. 610 u úředníka P. Malocha. Získal stipendium 10 zlatých měsíčně ze Společnosti vlasteneckých přátel umění. Přesto roku 1885 opustil školu, když byla Akademie reorganizována.

Doubek mezi 15. a 20. rokem života v době studií namaloval pro hraběnku Lažanskou první náboženský obraz, který byl určen pro misijní stanici v zahraničí. V té době se seznámil se svým mecenášem, rytířem Eduardem Doubkem. Zhotovil karton pro kostelní okno v Chanovicích, který mu zajistil budoucnost. Eduard rytíř Doubek vlastnil četné pozemky i v Praze na Smíchově, dodnes se jedna smíchovská usedlost jmenuje Na Doubkové. Rytíř Doubek věnoval v letech 1891- 1894 Smíchovu tzv. Eliščinu sady, pojmenované podle Alžběty, dcery korunního prince Rudolfa, dnes Na Skalce, v blízkosti Ženských domovů. Rytíř Doubek byl okouzlen malbou svého chráněnce, zařídil tedy, aby odejel do Mnichova studovat na Akademii. V té době začal Doubek malovat převážně náboženské obrazy, například *Madonu se sv. Annou* pro kostel v jihočeském městečku Radomyšli. Pokusil se také o nástěnné malby pro Doubkův zámek v Oseku u Radomyšle u Strakonic. Kromě toho se věnoval žánrovým obrazům, nejproslulejší byl *Vetřelec* (čili *V prádelně*). Tento obraz byl na pražské jubilejní výstavě oceněn diplomem I. třídy a jeho reprodukce byla vydána jako přemie Umělecké besedy pro rok 1892. Známe jsou z té doby i další obrazy *Zkouška před intendantem* a *Ranní návštěva*. Za tyto obrazy získal Doubek medaili mnichovské Akademie. Do Mnichova, který byl tehdy kvetoucím městem umění, odešel jako dvacetiletý. Z Mnichova podnikal cesty po Francii, Itálii a Švýcarech. Byl dlouhou dobu i ve Vídni, Sankt Pölltenu a Drážďanech, kde studoval staré mistry.

V Mnichově žil v letech 1885 - 1888, pobýval zde i v letech 1888 - 1914 a 1918 - 1923. Zde studoval také před ním i příbuzný Hugo Ullik. Doubek navštěvoval obě Pinakothéky a Glyptothéku. Tehdy v Mnichově vznikl pro české studenty spolek Škréta, nazvaný podle slavného českého malíře barokní éry. V tomto spolku byli Mucha, Pirner, Švabinský a další. F. B. Doubek začal studium v malířské třídě Otto Seitze a kompozici u malíře maďarského původu Liezen Mayera. Byl každým rokem oceňován stříbrnou medailí. Na Akademii měli zahraniční studenti stejná práva jako domácí, proto mohli získat i stipendium. Výuka byla bohatší a rozmanitější než v Praze, Mnichov měl lepší teoretické zázemí, kromě malby se zde studovala také architektura, rytectví do kovu a základy grafiky. Nechybělo studium církevní, historické, žánrové a krajinářské malby. V Mnichově se Doubek oženil s Marií Barragovou. Bydleli na Zieblandstrasse č. p. 4.

Doubkův učitel, Mnichovan Otto Seitz, žák K. von Piloty, maloval krajiny, města, žánry a hlavy a cyklus *Tanec smrti*. Alexander (Sándor) Liezen Mayer, také absolvent u K. v. Piloty, byl jeho vedením ovlivněn, v 70. letech pracoval ve Vídni jako portrétista na řadě objednávek císařského dvora a Františka Josefa I. Roku 1873 odejel do Mnichova, kde byl silně ovlivněn Pilotym (obraz *Alžběta odsuzuje k smrti Marii Stuartovnu*). Mimo velké malby také ilustroval Fausta a Píseň zvonů. Od r. 1880 byl ředitelem umělecké školy ve Stuttgartu a od r. 1883 učitelem na mnichovské Akademii. Za obraz *Hunyady zvolen za krále Uher* získal v Budapešti zlatou medaili.

V době akademických studií Doubek namaloval žánry *U čaje*, *Z nouze*, *První pobožnost* a cyklus 14 grisajových kreseb ze života Krista *Hosana*, za který obdržel 1891 čestný diplom na jubilejní výstavě. Na výstavě Krasoumné jednoty roku 1893 vystavoval obrazy *Anděl míru* a *Zkouška zpěvu před intendantem*. Byl oceněn českou Akademií věd a umění. Ve stejném roce získal v Mnichově stříbrnou medaili za velký obraz *Ctirad a Šárka*, dále za interiérové studie r. 1899 a akvarely pro arcivévodu Ludvíka Salvátora. Známe jsou Doubkovy portréty umělcovy choti Marie a hraběte Königsmarcka. Zúčastnil se mnichovských výstav 1892 a 1893 s obrazy *Ranní návštěva*, *Zkouška zpěvu* a *Anděl míru*. Byla mu zapůjčena stříbrná medaile na Akademii literatury a krásných umění v Praze a za tyto obrazy získal 400 zlatých. V Mnichově vznikl nejvýznamnější obraz *Ctirad a Šárka* a jemu podobný *V ráji*, který byl ovlivněn námětem z Paridova soudu. Miloval obrazy plné kouzel a legend. Obraz *U čaje* zachycuje celou jeho rodinu. Vytvořil řadu žánrů. V majetku potomků jeho synovce ve Vídni Horsta von Mayrhofer Dragoni jsou podobizny dětí z této rodiny, Wilhelma a Uda. Namaloval akvarel *Na promenádě*, maloval galerii krásek a literárníh hrdinek. V cyklu *Münchener Kind* použil grisajové akvarely na pohlednice, při zpracování těchto námětů vzpomínal i na Prahu, například jeden dětský motiv je spjat se Staroměstskou radnicí. V portrétním umění byl dobrým psychologem, znalcem tváří. Vytvořil cyklus z Kristova

života *Hosana* a dále významné křížové cesty - pro kostel v Českých Budějovicích a v Praze pro kostel Nejsvětějšího Srdce Páně na vinohradském náměstí Jiřího z Poděbrad. V jižních Čechách se nalézají díla *Sv. Auratian* (Č. Budějovice), *Sv. Jakub* (Boršov) a *Sv. Linhart* (Ledenice).

V letech 1914 - 1918 narukoval do rakousko-uherského vojska. V době vojenské epizody nejsou další zprávy o jeho osudu. Víme však, že přibližně pět let po válce byl ještě Doubek v Bavorsku. Roku 1924 se vrátil do Českých Budějovic, a zde namaloval podobizny prvního českého starosty města Otakara Svobody a továrníka Augusta Zátky. Pro děkanský chrám sv. Mikuláše, kde byl pokřtěn, vytvořil hlavní oltář a křížovou cestu. Roku 1925 měl v Č. Budějovicích první poválečnou výstavu svých prací. Tehdy namaloval křížovou cestu pro kostel v Radomyšli. Roku 1933 po přesídlení do Prahy vystavoval v Jednotě výtvarných umělců v Obecním domě a v Rubešově saloně, např. obrazy *Ctirad a Šárka*, *Stojící dáma*, *Miss F.* atd. Ilustroval časopisy *Fliegende Blaetter*, *Moderne Kunst*, *Ueber Land und Meer*, *Gartenlaube*, bylo to ohromné množství ilustrací. V Praze žil v bezdětném manželství, se svou ženou od roku 1936 bydlel v ulici Pod Karlovem čp. 12/1574. Od roku 1943 pak v Moravské ulici čp. 31 (na domě je dosud štít s reliéfem mladíka s paletou a štětcem v ruce).

V roce 1945 bylo Doubkovi 80 let. Měl jako každý člověk zdravotní problémy. Jako známý malíř kostelních obrazů našel pomoc v katolickém prostředí. Roku 1949 se dostal do sociálního ústavu boromejek v Novém Jičíně na Moravě, kde také 26. října 1952 zemřel. Jeho rakev na místní hřbitov doprovázely pouze tři řádové sestry a holič.

Literatura

- Toman, P.: Nový slovník československých výtvarných umělců, 1. díl, str.172 - 173, reprint, Ostrava 1993
- Ottův slovník naučný, díl VII., s. 877, Praha 1893
- Zlatá Praha 1885-1911
- Harlas, F. X.: Malířství, Praha 1908, s. 174
- Assmann, J. N.: F. B. Doubek (1865 -1952), *Portrait's des Künstler's*, výstavní katalog, Palais Pálffy, Vídeň 1991

Ilustrace

- F. B. Doubek: *Léto*. Zlatá Praha, roč. XX, 1903. Z téhož pramene je i malířova fotografie.
- F. B. Doubek: Pamětní list z r. 1910 k otevření dráhy Volary - Želnavá - Haidmühle, repro z knihy archiváře Paula Praxla *Der Dreiländerberg*, Grafenau 1991.

Autorovi článku děkujeme za přívětivý souhlas k převzetí jeho práce z Res musei pragensis č. 7-8/2001.

Za možnost reprodukovat Doubkův Pamětní list patří náš dík panu Praxlovi z Böhmerwald-Museum v Pasově.